

تقریر درس خارج فقه الصلاة آیت الله اراکی رحمته الله

مقرر	حجت الاسلام مرتضی اسدیان	جلسه	۶۴	تاریخ	۱۴۰۰/۱۱/۲۴
عنوان اصلی درس	نماز مسافر				
عنوان دوم	شرائط وجوب تقصیر				
شرط اول	قطع مسافة				
شرط دوم	قصد مسافة				
شرط سوم	استمرار قصد				
شرط چهارم	سفر، سفر معصیت نباشد				

الحمد لله رب العالمين و صلى الله على محمد و آله الطيبين الطاهرين

بحث ما در مسأله وجوب طاعت زوجه لزوجها مطلقاً به پایان رسید و گفتیم از ادله استفاده نمی شود وجوب اطاعت زوجه از زوج مطلقاً.

بحث ما در جهت ثانیه است: در موارد خاصی که دلیل خاص وارد شده است مبنی بر اینکه زوجه باید از زوج اطاعت کند.

اولین مورد از این موارد عبارت است از مورد طلب تمکین جنسی؛ که اگر زوج طلب کرد بر زوجه اطاعت زوج واجب است در این طلب.

در ادله ای که قبلاً بحث شد برخی از روایات متعرض این مطلب شده بود منتها روایات دیگری است که درباره آنها بحث خواهیم نمود:

روایت اول: روایت ابی بصیر

«مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبَ عَنْ عَدَّةٍ مِنْ أَصْحَابِنَا عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ فَضَالَةَ بْنِ أَيُّوبَ عَنْ أَبِي الْمَغْرَاءِ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عليه السلام قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ص لِلنِّسَاءِ لَا تَطُولُنَّ صَلَاتِكُنَّ لِتَمْنَعَنَّ أَزْوَاجَكُنَّ»؛

سند تا امام باقر عليه السلام سند تامی است و خللی ندارد و رجال روایت همه ثقات هستند.

نمازتان را طولانی نکنید تا مانع استفاده جنسی شوهرانتان بشوید.

این تطویل نماز در اینجا اشکال دارد و مورد نهی واقع شده و مراد از «لِتَمْنَعَنَّ» معلوم است و روایت نص است در عدم جواز امتناع زوجه از تمکین اذا طلب الزوج.

روایت هم از نظر سند و هم از نظر دلالت تام است.

روایت دوم: روایت ضریس الكناسی

«عَنْهُ عَنْ مُوسَى بْنِ الْقَاسِمِ عَنْ أَبِي جَمِيلَةَ عَنْ ضُرَيْسِ الْكُنَاسِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: إِنَّ امْرَأَةً أَتَتْ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وآله لِبَعْضِ الْحَاجَةِ فَقَالَ لَهَا لَعَلَّكَ مِنَ الْمُسَوِّفَاتِ قَالَتْ وَمَا الْمُسَوِّفَاتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ الْمَرْأَةُ الَّتِي يَدْعُوهَا زَوْجُهَا لِبَعْضِ الْحَاجَةِ فَلَا تَزَالُ تُسَوِّفُهُ حَتَّى يَنْعَسَ زَوْجُهَا وَيَنَامَ فِتْلَكَ لَا تَزَالُ الْمَلَائِكَةُ تَلْعُنُهَا حَتَّى يَسْتَقِفَّظَ زَوْجُهَا»؛

سند در اینجا تام نیست لاقبل به ابی جمیله که مخدوش است.

خانمی آمد خدمت رسول اکرم صلی الله علیه و آله کاری داشت و معلوم می شود حرفی زده یا سؤالی نموده که حضرت اینچنین استفاده ای نموده که او از مسوفات است لذا فرمود نکند تو از کسانی هستی که سوف سوف می کنند؛ پرسید مسوف یعنی چه؟ حضرت فرمودند: [قرینه دلالت بر این مطلب دارد که لبعض الحاجة در کلام رسول خدا مقصود مباحث جنسی است] شوهر هی اظهار نیاز می کند هی زن می گوید صبر کن و سوف سوف می کند حضرت می فرمایند این از مسوفات است و این چنین زنی را ملائکه لعنت می کنند تا زوج او بیدار شود.

از این روایت هم به خوبی عدم جواز تأخیر در اجابت طلب زوج استفاده می شود و اینکه نه تنها اصل امتناع لایحوز بلکه تأخیر در اطاعت هم جایز نیست به علاوه اینکه لعنت همیشه ظهور در تحریم دارد مگر قرینه بر تنزیهی بودن باشد. این روایت مشکل آن مشکل سندی است و الا دلالت بر وجوب اطاعت طلب استمتاع جنسی زوج دارد.

روایت سوم: روایت ابی بصیر

«عَنْهُ عَنِ الْجَمُورَانِيِّ عَنِ ابْنِ أَبِي حَمْرَةَ عَنْ أَبِي الْمَغْرَاءِ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: أَتَتْ امْرَأَةً إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وآله فَقَالَتْ مَا حَقَّ الرَّوْجَ عَلَى الْمَرْأَةِ فَقَالَ أَنْ تُجِيبَهُ إِلَى حَاجَتِهِ وَإِنْ كَانَتْ عَلَى قَتَبٍ وَلَا تُعْطِي شَيْئاً إِلَّا بِإِذْنِهِ فَإِنْ فَعَلَتْ فَعَلَيْهَا الْوِزْرُ وَلَهُ الْأَجْرُ وَلَا تَبَيْتَ لَيْلَةً وَهُوَ عَلَيْهَا سَاخِطٌ قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَإِنْ كَانَ ظَالِمًا قَالَ نَعَمْ قَالَتْ وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ لَا تَزَوَّجْتُ زَوْجاً أَبَدًا»؛

در این روایت هم قدر متیقن از کسی که ضعیف است ابن ابی حمزه بطائنی است که وکیل حضرت امام کاظم عليه السلام بود و بعد از زندان رفتن ایشان اموالی که در نزد ایشان بود را مالک شد و بعد واقفیه شد و به امامت حضرت رضا عليه السلام اقرار نکردند.

حضرت فرمود: حق شوهر بر همسرش این است که اگر نیاز داشت استجاب کند و معلوم است که مراد از نیاز نیاز جنسی است و تعبیر کنایه است از همان اظهار نیاز جنسی. این روایت نیز از لحاظ دلالتی تام است هرچند سند آن تام نیست.

۱. کافی؛ ج ۵، ص ۵۰۹.

۲. همان؛ ص ۵۰۸.

روایت چهارم: روایت طبرسی

«وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَا يَحِلُّ لِمَرْأَةٍ أَنْ تَنَامَ حَتَّى تَعْرِضَ نَفْسَهَا عَلَى رَوْحِهَا تَخْلَعُ ثِيَابَهَا وَتَدْخُلُ مَعَهُ فِي لِحَافِهِ فَتُلْزِقَ جِلْدَهَا بِجِلْدِهِ فَإِذَا فَعَلَتْ ذَلِكَ فَقَدْ عَرَضَتْ نَفْسَهَا»؛

البته روایت مرسله است از لحاظ سند.

روایت پنجم: روایت کلینی

«عِدَّةٌ مِنْ أَصْحَابِنَا عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدَ بْنِ خَالِدٍ عَنِ الْجَامُورِيِّ عَنِ ابْنِ أَبِي حَمزة عَنْ عَمْرِو بْنِ جُبَيْرٍ الْعُزْرِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع قَالَ: جَاءَتْ امْرَأَةٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا حَقَّ الزَّوْجُ عَلَى الْمَرْأَةِ قَالَ أَكْثَرُ مِنْ ذَلِكَ فَقَالَتْ فَخَبِّرْنِي عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ فَقَالَ لَيْسَ لَهَا أَنْ تَصُومَ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْني تَطَوُّعاً وَلَا تَخْرُجَ مِنْ بَيْتِهَا إِلَّا بِإِذْنِهِ وَعَلَيْهَا أَنْ تَطَّيَّبَ بِأَطْيَبِ طَبِيبِهَا وَتَلْبَسَ أَحْسَنَ ثِيَابِهَا وَتَزَيِّنَ بِأَحْسَنِ زِينَتِهَا وَتَعْرِضَ نَفْسَهَا عَلَيْهِ غُدُوَّةً وَعَشِيَّةً وَأَكْثَرُ مِنْ ذَلِكَ حُقُوقُهُ عَلَيْهَا»؛

این هم اشکال ابن ابی حمزه بطائنی دارد.

زنی پرسید: حق شوهر بر همسرش چیست؟ احتمال قوی است که در اینجا سقطی باشد که مثلاً حق زوج بر زوجه اش این بوده و فلان زیرا ذلک مشارالیه می خواهد یا ذکرى است که حذف شده و یا حالى بوده که قرینه حالىیه ای بوده و اشاره به موردی خاص داشته به هر حال پیامبر می فرماید: خانم در خانه خود را معطر کند به بهترین بوی خوش و خودش را با بهترین زینت آرایش کند و بیاراید و خود را روز و شب بر شوهر عرضه کند دلالت اش تام است لکن سندش تام نیست. در هر صورت در مجموع از روایات استفاده می شود که يجب على الزوجة أن تستجيب لطلب زوجها في التمكين على كل حال.

وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ